

Östgotaspel

Östergötlands Spelmansförbund
www.ostgotaspel.com

Nummer 1, Feb 2005
Årgång 5
Ansv utgivare: Jan-Erik Karlsson

Ordf Jan-Erik Karlsson
jan-erik@ostgotaspel.com

Redaktör: Sven Lönnqvist
redaktor@ostgotaspel.com

Årsmötesnummer!

Det mesta av utrymmet i detta nummer ägnas åt årsmötet den **5:e mars**. På sidan fyra finns kallelsen, på sidorna två och tre ekonomisk redovisning och årsberättelse.

Välkomna önskar styrelsen

Finnskogspols

Intresset för Finnskogspols har stadigt ökat de senaste åren. För den som vill veta mer har Eva Karlsson beskrivit Finnskogspols både ur demografiskt och musikalisk synpunkt. Skriften finns på www.polskedansarna.ontheweb.nu

Gå till Dokumentarkivet

Ett sammanfattade utdrag ur hennes skrift kommer här.

Finnskogen

På båda sidor av värmländska/norska gränsen ligger Finnskogen, ett stort skogsdistrikt som omfattar östra delarna av Solørkommunerna i Hedmark fylke samt västra Värmland. Grovt kan man säga att Finnskogen sträcker sig från älven Glomma i väst till Klarälven i öst samt 15 mil längs riksgränsen från Gravbergsområdet/Aspberget i norr till Aurskog/Eidskog/Eda/Charlottenberg i söder.

De finnar som bodde i östra Finland (Savolax/Tavastland) under 1500- och 1600- talet skiljde sig från sina västliga landsmän i närings sättet. Östfinnar var »svedjebrukare« och byggde hus av trä, västfinnar var åkerbrukare och byggde hus av sten, liksom svenskar och norrmän.

Behovet av nya marker tvingade östfinnarna att röra på sig under 1500- och 1600-talet och svedjebrukarna rörde sig norrut till Österbotten och Kajanland, österut mot norra Karelen, söderut till Ingenmansland, samt andra områden vid Finska viken. 10–15 % reste över Östersjön till Sverige.

Invandringen var till en början en ren migration inom det svenska riket, eftersom Sverige och Finland var ett rike på den ti-

den. Man letade efter platser som hade de rätta förhållandena för svedjebruk. I Mellansverige var det gott om obebodd granskog som lämpade sig väl för svedjebruk. Dessutom ville man gärna ha bosättningar i dessa områden, och lockade finnarna genom 6 skattefria år. Inflyttningen startade in över Kolmården på 1570-talet, mot Tiveden och Karlskoga Bergslag. Strax därefter Ångermanland, och efter en tid Gästrikland, Hälsingland och Dalarna.

I samband med strängare lagstiftning kring svedjebruk på 1630-talet tog flyttningarna västerut mot Värmland och Norge fart. Detta kulminerade då man nådde gränstrakterna 1640. De fick speciellt tillstånd från kungen att driva sitt svedjebruk där.

Med tiden upphörde svedjebruket, och den finska befolkningen och deras kultur smälte gradvis ihop med den svenska.

Låt-typer

- Äldre (före 1800 och ytterligare en tid): pols, halling, marsch, brudmarsch, polonäs
- Yngre (dök upp efter 1800): vals, reinlender, polka (polkett, galopp, hamburger, rister är lokala benämningar på polka), mazurka, hambo

Olika benämningar på pols i regionen: i Sverige polska, i Norge pols, polsdans, springar och springdans (även polsk och rundtom, lokala benämningar i Rendalen respektive Løten, lite längre in i Hedmark.) De vanligaste benämningarna tycks ha varit polska i Sverige och pols/polsdans i Norge.

Rytm i polskan

Finnskogen är en del av ett större område med gemensam rytmprincip. Lite förenk-

lat kallas detta ofta »kort 3:a«. Det är en asymmetrisk 3/4-takt där tredje takt delen är kort, och de andra långa. Det första taktslaget är något längre än det andra. Rytmen blir alltså: lång – något kortare – allra kortast.

Asymmetrin kan variera från gravt asymmetrisk till närapå helt jämn. Tyngden ligger på de två första takt delarna medan den tredje är mindre betonad, ibland till och med obetonad. Hela karaktären kan beskrivas som lätt, så egentligen bör man tänka: lätt – något lättare – allra lättast. Det typiska är att spelmannen stampar på 1 och 2, och låter 3:an hänga i luften. Men han kan också välja att stampa på alla tre takt delarna. Då avspeglas det i musiken genom att den blir något jämnare, tyngdmässigt sett.

Man måste skilja på tyngd och tid när man pratar om asymmetrin. En relativt symmetrisk rytm, som har tyngden i huvudsak på taktslag 1 och 2, upplevs som mer asymmetrisk än den faktiskt är om man ser enbart till tid.

Gamla traditioner försvinner

Den gamla polsdansen försvann när gammeldansen kom under sista halvan av 1800-talet. Efter hand trängdes också fiolen undan av durspelet. Efter 1900 kom foxtrot och tango, vilket ytterligare försvagade fiolen och de gamla dansernas position. En bit in på 1900- talet försvann de gamla traditionerna som var knutna till fåboddriften, samtidigt som denna nästan upphörde. I stora delar av Finnskogen levde dock traditionen vidare, även om de bruksmässiga förutsättningarna blev mindre.

Östergötlands Spelmansförbund

Verksamhetsberättelse för år 2004

Styrelsen och övriga funktionärer

Ordförande	Jan-Erik Karlsson
Spelledare	Rune Persson
Kassör	Jan Andersson
Sekreterare	Magnus Nilsson
Ledamot	Ingrid Ährlin
Suppleanter	Björn Ek Jan-Åke Sallermo Sven Lönnqvist
Valberedning	Lennart Andersson Brita Ehlert Lars-Erik Redin
Revisorer	Lennart Andersson Bertil Johansson Inger Persson (suppleant)
Arkivarie	Hans Norberg
Redaktör för	Östgötaspel Sven Lönnqvist
Matrikel	Brita Ehlert
Webbmaster	Björn Ek
Representanter i stämmokommittén	Jan-Erik Karlsson Bengt Tillman

Styrelsen

Styrelsen har under 2004 haft 9 protokoll-förda sammanträden varav 7 efter årsmötet 2004.

Medlemmar

Enligt medlemsregistret har Spelmansförbundet 268 medlemmar

Spelgrupper

- Björnligan i Linköping och Mjölby
- Filidur i Linköping
- Folklekarne i Norrköping
- Getingen i Finspång, Lingham och Norrköping
- Gnid och Drag i Söderköping
- Hemgårdens spelmän i Norrköping
- Klintetten
- Klockrike Kapell i Borensberg, Klockrike och Motala
- Linköpings Nyckelharpor
- Låtande Tjejer i Linköping
- Mer Luft i Bälgen i Linköping och Mjölby
- RAJ
- SKRAJ
- Tvärdraget och Sockna Kjoltyg i Åtvidaberg

Försäljning

Under året har bl.a. exemplar av följande verk försålts:

Öschötske visor 1,2 och 3, Sommalåtar (med kassett), Hagholmslåtar, Wiedes visor, Musiktraditioner i Ö.G., 100 låtar från Östergötland, Tuve Carlssons låtar.

Särskilt stort intresse har visats för ”Öschötske visor”, som nu omfattar tre delar. Vid en konsert med musikgruppen Getingen försåldes ett större antal exemplar.

Det ekonomiska utbytet framgår av den ekonomiska redovisningen.

Spelmansstämmor

Östergötlands Spelmansförbund har målsättningen att i samverkan med hembygdsföreningar och andra arrangörer uppmuntra och stödja lokala arrangemang inom folkmusiken, framför allt i Östergötland. Detta sker först och främst genom att man i samarbete med Folkungagillet anordnar en årligt återkommande spelmansstämma i Gamla Linköping. År 2004 samverkade Folkungagillet och Spelmansförbundet också med Folkmusik i Linköping. Det torde vara befrämjande för Spelmansförbundets verksamhet att vidareutveckla samarbetet med Folkmusik i Linköping.

Bland andra folkmusikarrangemang där Spelmansförbundets medlemmar medverkat och som Spelmansförbundet hjälpt till att marknadsföra kan nämnas

- Midvinterblotet i Skärkind
- Spelmansstämman i Ringarum
- Spelmansstämman i Kisa
- Spelmansstämman i Tjällmo
- Spelmansstämman i Veta
- Krysanderstämman
- Spelmansstämman i Linköping
- Hembygdsgdagen i Vånga
- Spelmansstämman i Bråbo
- Folkmusikfestivalen i Linköping
- Spelmansstämman i Östbjörka m fl

Ungdomsverksamhet

En angelägen uppgift för Spelmansförbundet är att uppmuntra barn och ungdomar att ägna sig åt folkmusik.

Spelmansförbundet har tack vare Lisa Hellstens behjärtade insatser gjort detta år

2004 genom att anordna ett sommarläger under en vecka på Östgötagården i Rimforsa. Lägre finansierades genom deltagaravgifter och under tidigare år genom bidrag från RUM. RUM:s bidrag uteblev dock delvis år 2004 varför en ekonomisk förlust uppstod. Eftersom bidrag från Öst sam icke kan förväntas under 2005 och bidrag från RUM bara delvis kan komma så är det tveksamt om Spelmansförbundet kan anordna detta läger i fortsättningen. Det vore bra om årsmötet kunde uttala sig om önskvärdheten av att anordna eller i varje fall stödja denna ungdomskurs.

Medlemmar i Spelmansförbundet gör betydande insatser för att främja folkmusiken inom sitt yrkesverksamma liv som fiollärare. Här kan särskilt nämnas Krister Samuelsson och Rune Persson

Också på privat initiativ görs betydande insatser. Här skall främst Lisa Hellstens entusiastmerande arbete med ungdomsgruppen ÖsUpp nämnas.

Stipendier

År 2004 tilldelades Hanna Andersson för stora framsteg inom folkmusiken ett stipendium med avkastning från Weine Hulsts fond. Stipendiet utdelades vid Linköpings spelmansstämma.

Också gruppen ÖsUpp fick för utmärkt ungdomsverksamhet ett stipendium från samma fond.

Arkivet

Arkivet finns hos och handhavs av Hans Norberg i Sturefors

Ekonomi

Den ekonomiska redovisningen ges i den bifogade balans- och resultaträkningen.

Intäkterna består av medlemsavgifter och intäkter från försäljning.

Linköping 2005

Jan-Erik Karlsson

Rune Persson

Jan Andersson

Ingrid Ährlin

Magnus Nilsson

Björn Ek

Jan-Åke Sallermo

Sven Lönnqvist

Östergötlands Spelmansförbund

Ekonomisk redovisning för år 2004

ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖRBUND

Resultatrapport
Preliminär oredovisad

Perioden 2004-01-01 -- 2004-12-31

	2003	2004	2004
	Utfall	Utfall	Budget
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter	27 120,00	27 030,00	28 000,00
Deltagarintäkter	34 690,00	33 963,00	35 000,00
Bidrag Landsting(Östsam)	38 000,00		6 000,00
Övriga bidrag(RUM)	12 800,00	2 160,00	10 000,00
Materialintäkter	6 034,00	7 573,00	6 000,00
Övriga intäkter	0,00	3 103,00	0,00
Summa verksamhetsintäkter	118 644,00	73 829,00	85 000,00
Verksamhetskostnader			
Östgotaspel/Östgotapolskan	1 252,00	1 001,00	2 500,00
kursarvoden inkl.skatt o soc.avg.	23 008,00	22 986,00	27 000,00
Förtäring kurser	8 317,00	7 168,50	10 000,00
Hyror tillfälliga	14 655,00	13 930,00	15 000,00
Skattefria bilersättningar	4 173,00	8 143,00	4 500,00
Frakt transport resor	848,00	0,00	500,00
Kontorsmaterial,Data	5 075,00	5 329,00	5 000,00
Porto	8 180,50	7 393,50	9 000,00
Representation/gåvor	1 604,00	560,00	2 000,00
Marknadsföringskostnader	0,00	0,00	0,00
Möteskostnader	4 500,00	200,00	4 000,00
Stämmokostnader			2 000,00
Övriga förvaltningskostnader	310,00	460,00	500,00
inköp böcker,material	12 000,00	1 015,00	0,00
Övriga föreningskostnader	254,00	826,20	500,00
Andra kontanta ersättningar	0,00	180,00	
Övriga kostnadsersättningar	0,00	110,00	
Lämnade bidrag	3 300,00	2 236,00	2 000,00
Summa verksamhetskostnader	87 476,50	71 538,20	84 500,00
Ränteintäkter	4 174,09	7 531,00	5 000,00
Avskrivning varulager	0,00	2 496,00	0,00
Ökning skuld Kryssanderfond	-820,00	-6 236,00	-1 000,00
Ökning skuld Weine Hult fond	-1 830,00	-1 295,00	-2 000,00
Avsättn. ej utbetald stipendie	-1 500,00		
utbet.skuld till ungdomskursen		1 726,00	
Avsättn.Öschötske viser 3	-14 526,00		0,00
Avskrivning fordran på SSR	-2 585,00		
Avskrivning skuld till Folksam *	6 457,00		
Summa bokslutsdispositioner	-14 804,00	-3 309,00	2 000,00
Redovisat resultat	20 537,59	6 512,80	2 500,00

Norrköping 2005-02-02
Jan Andersson

* Varav 1463 kr administr.ers.från Folksam

ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖRBUND BALANSRAPPORT 2004-12-31

preliminär oredovisad

TILLGÅNGAR	Ing.balans	Utg.balans
Maskiner och inventarier	0,00	0,00
Lager	57 504,00	60 000,00
Fordringar (kortfristiga)		
Medlemsavgifter	2 330,00	0,00
Notförsäljning	2 530,00	1 510,00
Upplopen kupongranta fonder	6 224,00	6 224,00
Summa fordringar	11 084,00	7 734,00
Långfristiga(bundna) placeringar, Fondmedel		
Företagarkonto	12 541,00	15 608,00
Bankmedel Kryssander	48 425,00	49 160,00
värdepapper Weine Hult	106 837,00	104 882,00
Summa Långfr. Placeringar, Fondmedel	167 803,00	169 650,00
Likvida medel/Kortfr. Placeringar		
Övriga bankräkningar	448,25	448,25
Postgiro	65 866,83	64 596,63
Kassa	6 117,24	0,00
Summa Likvida Medel	72 432,32	65 044,88
SUMMA TILLGÅNGAR	308 823,32	302 428,88
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, RESERVERINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital		
Balanserat resultat	49 931,23	70 468,82
Redovisat resultat	20 537,59	6 512,80
Totalt Eget Kapital	70 468,82	76 981,62
Avsättningar Fonder		
Kryssanderfond	50 530,00	53 811,00
Weine Hults stipendiefond	123 497,00	122 063,00
Summa Avsättningar Fonder	174 027,00	175 874,00
Reserveringar		
Reservering kursverksamhet	200,00	200,00
Reservering samarrangemang	10 000,00	8 800,00
Reservering Öschötske viser del 3	14 526,00	
Summa Reserveringar	24 726,00	9 000,00
Summa Reserveringar+Avsättningar	198 753,00	184 874,00
Skulder		
Skulder intressenter		
Avräkning SSR	0,00	-1 410,00
Avräkning Folksam	3 993,00	17 084,00
Summa Skulder Intressenter	3 993,00	15 674,00
Övriga Skulder		
medlemsavgifter och SSR för år 2003,2004	260,00	180,00
Övriga skulder		483,26
Skuld ungdomsverksamhet	3 226,00	0,00
Skuld kostnad överföring band	1 686,50	0,00
Summa övriga skulder	5 172,50	663,26
Leverantörsskulder	30 436,00	24 236,00
Summa leverantörs- övriga skulder,intressenter	39 601,50	40 573,26
Summa Eget Kapital, reserveringar, skulder och avsättningar fonder	308 823,32	302 428,88

Norrköping 2005-02-02

Jan Andersson

Kalendarium

Folkmusikaktiviteter i Östergötland och angränsande områden

- Lördag 19 feb Spelträff på Globenteatern, start kl 14
- Lördag 19 mars Spel- och dansträff i Borghamn

Kallelse till

Östergötlands Spelmansförbunds årsmöte

När?

Lördagen den 5 mars 2005

Var?

Caricum (Vid Brunneby Musteri)

Cirkatider för dagen:

- 14.00 Samling med allspel och i små eller stora grupper
15.00 Kaffe med underhållning av RAJ
16.00 Årsmötesförhandlingar
18.00 Avslutning

Till kaffet kommer det att serveras en fralla och en liten kaka. För Er som vill ha någonting mera mättande finns det att tillgå till självkostnadspris i caféet på Caricum. För att underlätta för Caricum ber vi er anmäla att ni kommer på årsmötet till Jan-Erik Karlsson, tel 013-15 37 68, Epost jan-erik@ostgotaspel.com

Välkomna

Styrelsen

Förslag till dagordning

- §1 Mötet öppnas
§2 Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
§3 Har årsmötet sammankallats stadgeenligt?
§4 Fastställande av dagordning
§5 Val av justeringsmän, tillika rösträknare
§6 Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse
§7 Föredragning av styrelsens ekonomiska redogörelse
§8 Revisionsberättelsen
§9 Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
§10 Val av styrelse och funktionärer
§11 Fastställande av medlemsavgift
§12 Fastställande av budget
§13 Övriga frågor

För Er som inte vet var Brunneby Musteri ligger så är det beläget utmed Riksväg 36 mellan Linköping och Motala. Mer precist ligger det strax innan södra infarten till Borensberg på höger sida om man kör från Linköping.

Spelträff på Globenteatern

19 februari kl 14.00 till 17.00

I samarbete mellan ÖSF och FIL ordnas en allspelträff. Alla, oavsett instrument och spelkunnande, är välkomna. Spelldare blir Rune Persson, fiollärare och riksspelman på Värmlandslåtar.

De låtar som kommer att användas är i första hand de som används för allspel på Linköpings spelmansstämma. De återfinns under Östergötlands Spelmansförbunds hemsida. Rune kommer också att lära ut någon låt.

I halvtid så sätter vi oss ner och pratar om önskemål för eventuella framtida spelträffar. Den som så önskar tar med sig en kaffekorg.

Avgift 20 kronor för att täcka lokalhyra.

Hjärtligt välkomna

Jan-Erik Karlsson Mattias Olsson

ÖSF FIL

Skicka gärna in uppgifter på evenemang och aktiviteter som du tror kan intressera Östgotaspels läsare till redaktor@ostgotaspel.com!

Ta även en titt i kalendariet på vår hemsida, www.ostgotaspel.com, så får du de allra senaste uppdateringarna.

Har du ett evenemang du vill annonsera om på hemsidan, skicka e-post till bjorn@ostgotaspel.com.